

การเปลี่ยนแปลงภาพตัวเองของผู้ศึกษา สหคิตะ
การศึกษานผลการบำบักรักษา ณ สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก



นายสุเทพ เขาวลิต

005775

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคัมวิทย์มหาบัณฑิต

แผนกวิชาสังคัมวิทย์และมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

THE TRANSFORMATION OF SELF -- PERCEPTION OF DRUG ADDICTS:

A STUDY OF TREATMENT AT THAM KRABOK

Mr. Suthep Chaovalit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the degree of Master of Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปลี่ยนแปลงภาพตัวเองของผู้ศึกษาเสพศิลปะ:

การศึกษาดลการบำบัดรักษา ณ สำนักสงฆ์วัดไร่กระบอก

โดย

นายสุเทพ เชาวลิต

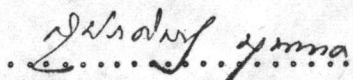
แผนกวิชา

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

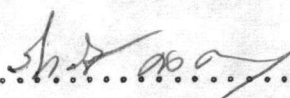
อาจารย์ที่ปรึกษา

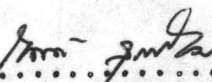
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัจญา สัจญาวิวัฒน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....รักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงคากุล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ณรงค์ สุวรรณเปี่ยม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัจญา สัจญาวิวัฒน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปลี่ยนแปลงภาพตัวเองของผู้ติดยาเสพติด :

การศึกษามลการบำบัดรักษา ณ สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก

ชื่อนิสิต

นายสุเทพ เชาวลิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์

แผนกวิชา

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ปีการศึกษา

2521



บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่การตรวจสอบอิทธิพลของความเชื่อทางศาสนาในการเปลี่ยนแปลงภาพตัวเองของผู้ติดยาเสพติด โดยอาศัยผู้ติดยาเสพติดที่ไปรับการบำบัดรักษาที่สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก จังหวัดสระบุรี จำนวน 122 คน การเก็บข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ ได้ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ ประกอบกับการสังเกตโดยมีส่วนร่วมของผู้วิจัยเองตลอดเวลาที่ใช้ในการศึกษาเป็นเวลานานี้เป็นพิเศษ เครื่องมือทางสถิติที่ใช้ประกอบเป็นร้อยละ การพรรณนาข้อมูลได้อาศัยตารางอย่างง่ายเป็นเครื่องมือ

ข้อมูลเหล่านี้ใช้ในการพิสูจน์สมมติฐานของการวิจัยคือ

1. "การเลิกเสพยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับบุคคลิกส่วนตัวของผู้ติดยาเสพติด"
2. "การเลิกเสพยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติดจะขึ้นอยู่กับ การบำบัดรักษาทั้งทางกายและทางจิตใจ"
3. "ผู้ติดยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดรักษาทั้งทางร่างกายและทางจิตใจจนเลิกเสพยาเสพติด เกิดขาดแล้วย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงภาพตัวเองจากฐานะผู้ติดยาเสพติดมา มีฐานะเดิมก่อนติดยาเสพติดได้"

จากสมมติฐานหลักข้อแรกได้แยกออกเป็นสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

1. "ผู้ติดยาเสพติดที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงย่อมจะมีโอกาสเลิก

เสพยาเสพติดได้มากกว่าผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ"

2. "ผู้ศรัทธาเสพยาเสพติดที่มีความเชื่อในทางศาสนาสูงย่อมจะมีโอกาสเลิกเสพยาเสพติดได้มากกว่าผู้ที่มีความเชื่อในทางศาสนาต่ำ"

3. "ผู้ศรัทธาเสพยาเสพติดที่ติดตามเป็นระยะเวลาสั้นย่อมจะมีโอกาสเลิกเสพยาเสพติดได้มากกว่าผู้ศรัทธาเสพยาติดตามเป็นระยะเวลานาน"

4. "ผู้ศรัทธาเสพยาเสพติดที่มีครอบครัวย่อมจะมีโอกาสเลิกเสพยาเสพติดได้มากกว่าผู้ที่ยังเป็นโสดอยู่"

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน ปรากฏว่า ในสมมติฐานหลักข้อแรกมีสมมติฐานย่อยที่ได้รับการยืนยันอย่างมากคือ สมมติฐานย่อยที่ 2 ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาครั้งนี้ ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของผู้ป่วยติดยาเสพติดที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น สำหรับสมมติฐานหลักข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ก็ได้รับการยืนยันจากข้อมูลเหล่านี้ด้วย

จึงกล่าวได้ว่า ความเชื่อทางศาสนามีอิทธิพลต่อทั้งการเลิกเสพยาเสพติดและการเปลี่ยนแปลงสภาพตัวเองของผู้เสพยาเสพติดให้โทษ

ข้อสรุปข้างต้นได้รับการสนับสนุนจากการติดตามผลผู้ที่ผ่านกระบวนการบำบัดรักษาจากสำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก 15 คน ซึ่ง 9 คนจากจำนวนนี้สามารถกลับไปสู่สภาพเดิมของคนได้และไม่กลับไปเสพยาอีก แม้จะออกจากสำนักสงฆ์ไปแล้วและไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างไป

Thesis Title The Transformation of Self-perception of drug
 addicts: A study of treatment at Tham Krabok.

Name Mr. Suthep Chaovalit

Thesis Advisor Assitant Professor Dr. Sunya Sunyavivat

Department Sociology and Anthropology

Acadamic Year 1978

ABSTRACT

The purpose of this study was to try to determine what effect religious beliefs had upon the drug addicts to transform to the original self-perception of the drug addict. All addicts studied had committed themselves to treatment at the Tham Krabok monastic residence at Saraburi district, Thailand. For the purpose of this study the data of 122 cases was collected by the used of questionnaire, interviews and participation of which took approximately one month. All information was transferred into percentage and stated on tables.

The research had the following hypotheses:

- 1.The withdrawal from addiction is possitively correlated to the addict state of demographic characteristics.
- 2.The withdrawal from addiction is correlated to the treatment, both physical and mental state.
- 3.The addicts who had treatment both on a mental and physical means are able to transform themselves to the original

level of self-perception that they had before they entered treatment of addiction.

The first hypothesis was divided into the following sub-hypotheses:

1. Addicts with higher socio-economic status have greater opportunity of withdrawing from addiction than addicts with lower socio-economic status.

2. Addicts having stronger religious belief have greater opportunity of withdrawing from addiction than addicts with weaker religious belief.

3. Addicts with shorter period of addiction have a higher chance of withdrawing from addiction than addicts with longer terms of addiction.

4. Addicts who are married have a greater opportunity of withdrawing from addiction than addicts who are single.

Of the four sub-hypotheses given, the result of the showed that only number two could be substantiated.

Religious belief has a great deal of influence upon the ability to withdraw from addiction and the ability to transform to the original self-perception of the person.

A followed-up study of 15 cases of those who had been released after treatment at Tham Krabok was made. It was found that nine of them had returned to their original self-perception, even though they are living in an environment which is different from when the treatment was being received.



กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีก็เพราะความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้ศึกษารัฐสภาซึ่งในความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำแนะนำปรึกษาและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนทำการตรวจแก้ไขอย่างใกล้ชิดตั้งแต่ต้นด้วยก็ตลอดมาในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส คงคาภูล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง อาจารย์ ณรงค์ สุวรรณเปี่ยม หัวหน้าฝ่ายแผนงานและประเมินผล กองประสานงานและตรวจสอบ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในฐานะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ พระอาจารย์จำรูญ ป่านจันทร์ หัวหน้าสำนักสงฆ์ ถ้ำกระบอก พระจุนเกียรติ เจ้าสุวรรณ พระเลขาสำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก พระเจ้าหน้าที่ ทุกรูปที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือและความสะดวกในการศึกษาและเก็บข้อมูล และผู้ช่วยศึกษา เสพติกทุกคนที่ได้ให้ความรู้ใหม่ ๆ แก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้ง คร. วอลเคอเมอร์ ซี. ไชเลอว์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านภาพถ่ายประกอบการศึกษา และคุณพนอศรี ไชยพัฒนานนท์ ที่กรุณาช่วยพิมพ์และตรวจทานต้นฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้ศึกษารัฐสภาซึ่งในความกรุณาของทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาข้างต้นนี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสมอง จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จสมตามความมุ่งหมาย จึงขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างจริงใจอีกครั้งหนึ่ง.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ญ
รายการรูปประกอบ.....	ท
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ระเบียบวิธีวิจัย.....	21
2. สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก.....	26
3. ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับผู้ป่วยติดยาเสพติดให้โทษ.....	48
4. การใช้ยาเสพติดให้โทษ.....	66
มูลเหตุจูงใจให้มารักษา.....	76
5. การบำบัดรักษาทางกายชั้นถอนยา.....	85
การฟื้นฟูสมรรถภาพทางจิตใจ.....	98
6. การศึกษาข้อมูลและพิสูจน์สมมติฐาน.....	114
7. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	140
ภาคผนวก ก.....	145
ภาคผนวก ข.....	150
ภาคผนวก ค.....	183
ประวัติ.....	200



รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ.....	48
2. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามกลุ่มอายุและสถานภาพ สมรส.....	50
3. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามระดับการศึกษา.....	51
4. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามภูมิภาคในนา. เกษ.....	53
5. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามสถานภาพในครอบครัว.....	54
6. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามอาศัยอยู่กับใคร ขณะ ติดยาเสพติดและความสัมพันธ์กัน.....	55
7. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามอาชีพและรายได้ประจำ ก่อนก่อนมารักษา.....	58
8. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามตำแหน่งงานที่เคยทำ.....	59
9. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามบริเวณที่อยู่อาศัย.....	61
10. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความเชื่อทางศาสนา.....	63
11. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามประเภทของยาเสพติด และระยะเวลาที่ติดยาจนถึงปัจจุบัน.....	67
12. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามประเภทยาเสพติดและ ผลที่เกิดขึ้นต่อร่างกายและจิตใจในการใช้ยาเสพติดครั้งแรก.....	69
13. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามประเภทของยาเสพติด และอายุเมื่อใช้ครั้งแรก.....	70
14. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามประเภทของยาเสพติด และจำนวนครั้งที่เสพยาจริงจะติดยา.....	71

15. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามสาเหตุที่ติดยาเสพติด....72

16. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามการรับรู้ของบุคคล
ในครอบครัวและปฏิกริยาต่อผู้ติดยาเสพติด.....73

17. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามแหล่งที่ได้ยาเสพติด.....74

18. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามวิธีหาเงินซื้อยาเสพติด...75

19. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามผู้แนะนำให้มารักษา
และความเต็มใจในการมารักษา.....77

20. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกระหว่างรอ
รับเข้ารักษา.....79

21. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามเหตุผลที่มารักษาและ
ความรู้สึกล่อการบำบัดรักษา.....81

22. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามสุขภาพขณะที่มารักษา....82

23. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกล่อตัวเอง
ขณะมารับการบำบัดรักษา.....83

24. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกล่อชีวิต
ความเป็นอยู่.....84

25. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกระหว่างรอ
รับสัจจะในบริเวณเรือนข่ามด.....86

26. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามจิตใจขณะนั่งรับสัจจะ....87

27. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความเชื่อต่อสัจจะ.....88

28. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกล่อเมื่อรับ
ประทานยาสมุนไพรวันแรก.....90

29. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกล่อเมื่อรับ
ประทานยาสมุนไพรวันที่ 2.....91

ตารางที่

30. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกลึกเมื่อรับประทานยาสมุนไพรวันที่ 5.....93

31. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามอาการในระยะ 5 วันแรก94

32. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกลึกต่อวิธีการบำบัด.95

33. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกลึกต่อผลการบำบัดรักษาเมื่อผ่าน 5 วันแรก.....96

34. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกลึกต่อคุณภาพยา...97

35. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามการบำบัดรักษาเกี่ยวข้องกับอารมณ์และจิตใจ.....99

36. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามอาการความรู้สึกลึก.....100

37. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามสุขภาพ.....101

38. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกลึกต่อตนเองขณะรับการบำบัดรักษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว.....102

39. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามการเยี่ยมของผู้ปกครอง.103

40. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกลึกในกรณีที่มีญาติหรือผู้ปกครองมาเยี่ยม.....104

41. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามความรู้สึกลึกในกรณีที่ไม่มาเยี่ยม.....105

42. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามปัจจัยที่สำคัญในการรักษา106

43. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามผลการบำบัดรักษา.....107

44. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามปัญหาวิตกกังวลเมื่อออกจากสถานบำบัด.....108

45. อัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามบรรยากาศของสถานบำบัด.....110

46. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามระยะเวลาที่ทำ การบำบัดรักษา.....	111
47. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามเรื่องที่ต้องปรับ ปรุงแก้ไขของสถานบำบัดรักษา.....	113
48. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม.....	116
49. อัตราร้อยของผู้ป่วยติดยาเสพติดจำแนกตามอาการของผู้ป่วย เปรียบเทียบระยะบำบัดทางกายกับการบำบัดรักษาทางจิตใจ.....	124
50. อัตราร้อยแสดงการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของผู้ติดยา เสพติดเปรียบเทียบก่อนเข้ารับรักษาและหลังการบำบัดรักษา.....	126
51. อัตราร้อยแสดงการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจของผู้ติดยาเสพติด เปรียบเทียบก่อนเข้ารับรักษากับหลังการบำบัดรักษา.....	127
52. อัตราร้อยแสดงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจของผู้ ป่วยติดยาเสพติดเปรียบเทียบระยะการบำบัดทางกายกับเมื่อเสร็จ สิ้นการบำบัดรักษาทางจิตใจ.....	128

รายการรูปประกอบ

รูปประกอบที่

หน้า

- 1. แผนผังสำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก.....29
- 2. แผนผังบริเวณเรือนำ้รักษาสำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก.....33